MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tas-7 ta' Frar, 2008

Citazzjoni Numru. 2802/1996/1

Perit Arkitett u Inġinier Ċivili Renato **LaFERLA**

vs

Louis **KIRKOP**

Il-Qorti:

Reġgħet rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fis-26 ta' Settembru, 1996, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissrin l-attur talab li din il-Qorti (i) tillikwida l-ammont (ta' ħlas) dovut lilu bħala drittijiet professjonali u spejjeż minnu minfuqa fl-interess tal-imħarrek b'rabta ma' proġett ta' żvilupp ta' bini f'żewġ siti fi Triq il-Kbira, Ħaż-Żebbuġ, Malta; u (ii) tikkundanna lill-imħarrek iħallas l-ammont hekk likwidat;

Rat in-Nota mressqa fit-18 ta' Ġunju, 1997, li biha l-imħarrek laqa' għat-talbiet tal-attur billi qal li bejnu u l-attur kien hemm ftehim li l-attur kellu jitħallas erba' mitt lira

maltin (Lm 400)[1] tax-xogħol professjonali kollu li kellu jagħmillu, liema somma l-attur kien diġa' ġie mħallas, u laqa' wkoll billi qal li l-ammont li l-attur kien qiegħed jippretendi iżjed minn dak li tħallas kien wieħed eċċessiv;

Rat is-sentenza tagħha tas-26 ta' Mejju, 2005[2], li biha u għar-raġunijiet hemmhekk imsemmijin, ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni tal-imħarrek, u stabiliet li l-attur kellu l-jedd li jitlob ħlas għall-pretensjonijiet tiegħu għall-prestazzjonijiet professjonali tiegħu lill-imħarrek, u, għall-finijiet tal-ewwel talba, ħatret lill-Perit Arkitett David Paċe biex jillikwida – skond il-kriterji stabiliti fl-istess sentenza – l-bilanċ tad-dritt dovut lill-attur għall-imsemmija prestazzjonijiet, wara li jifli l-konteġġi magħmulin mill-attur u preżentati lill-imħarrek għall-ħlas;

Rat ir-Relazzjoni mressqa mill-perit tekniku fit-28 ta' Settembru, 2005[3], u minnu maħlufa kif imiss waqt is-smigħ tal-1 ta' Ġunju, 2006;

Rat in-Nota mressqa mill-attur fil-11 ta' Mejju, 2006[4], b'xi mistoqsijiet li huwa xtaq jagħmel lill-perit tekniku in eskussjoni dwar il-konteġġi magħmulin fir-Relazzjoni;

Rat in-Nota mressqa mill-perit tekniku David Paċe fis-17 ta' Ottubru, 2006[5], bit-tweġibiet tiegħu għall-mistoqsijiet magħmulin mill-attur;

Rat il-verbal tas-smigħ tas-26 ta' Ottubru, 2006, u b'mod partikolari d-dikjarazzjoni magħmula mill-avukat tal-attur b'riferenza għat-tweġibiet tal-perit tekniku eskuss;

Rat l-atti kollha tal-kawża relattivi għall-kwestjonijiet li kien għad fadal x'jiġu mistħarrġa;

Rat id-degriet tagħha tas-26 ta' Ottubru, 2006 li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

---

[1] € 931.75 fi flus tal-lum
[2] Paġġ. 291 sa 301 tal-proċess
[3] Paġġ. 306 sa 312 tal-proċess
[4] Paġġ. 315 – 8 tal-proċess
[5] Paġġ. 323 – 4 tal-proċess

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal likwidazzjoni u ħlas ta' drittijiet professjonali. L-attur huwa perit arkitett. Huwa kien imqabbad mill-imħarrek biex ifassal binja ġdida minflok post li kellu jitwaqqa', u kif ukoll li japplika għall-permessi relattivi dwar il-binja l-ġdida. Aktar 'il quddiem, l-imħarrek talab lill-attur jagħmel l-istess tfassil f'bini ieħor tiegħu fl-istess triq u li wkoll japplika għall-permessi għall-iżvilupp. Kien sar ftehim dwar il-ħlas taż-żewġ operazzjonijiet, iżda nqalgħu intoppi bejn l-attur u l-imħarrek u l-attur bagħat javża lill-imħarrek li ma kienx se' jkompli jaħdimlu. L-attur irid il-ħlas tax-xogħol tiegħu, meqjus skond it-Tariffa partikolari għal każi bħal tiegħu;

Illi għal din l-azzjoni, l-imħarrek laqa' billi qal li dwar il-ħlas kien hemm ftehim u hu ħallas kulma kien dovut skond dak il-ftehim. Żied jgħid ukoll li dak li qed jippretendi l-attur huwa eżaġerat;

Illi l-fatti ewlenin li jsawru l-każ jibdew għall-ħabta ta' Lulju tal-1991, meta l-imħarrek mar ikellem lill-attur u talbu dwar ix-xogħol li kellu fi ħsiebu dwar post bin-numru 323[6], Triq il-Kbira, Ħaż-Żebbuġ. Wara li l-attur kien żar il-post f'Awissu, f'dak l-istess xahar kien bagħat lill-imħarrek sensiela ta' pjanti dwar il-bini l-ġdid li kellu jittella' wara li jitwaqqa' l-post imsemmi[7], u f'Jannar tal-1992[8], l-attur bagħat lill-imħarrek l-istima ta' kemm kien maħsub li jiġi jiswa l-proġett jekk jinbena kollu. L-attur u l-imħarrek qablu li l-ħlas professjonali lill-attur għal dan il-proġett kellu jkun ta' erba' mitt lira Maltija (Lm 400). L-applikazzjoni għall-iżvilupp tas-sit tressqet fi Frar tal-1992, iżda ma ntlaqgħetx għaliex ma kinitx taqbel ma' restrizzjoni ta' għoli ta' bini f'dawk l-inħawi[9]. L-attur ħejja pjanti oħrajn li ntbagħtu f'Novembru tal-1992[10]. Permess għall-iżvilupp ta' dak is-sit inħareġ f'Jannar tal-1994[11], u

[6] Fid-dokumentazzjoni mressqa, dan il-fond jissemma wkoll bħala numru 10, Triq il-Kbira
[7] Dokti. "RLF1" sa "RLF7", f'paġġ. 32-9 tal-proċess.
[8] Dok "RLF8", f'paġġ. 40-3 tal-proċess
[9] Dok "RLF12", f'paġ. 47 tal-proċess
[10] Dok "RLF16", f'paġ. 52 tal-proċess
[11] Dok "RLF18", f'paġġ. 54-5 tal-proċess

ngħata l-avviż lill-Awtorita' li x-xogħol kellu jinbeda fis-6 ta' Jannar, 1995[12];

Illi f'Diċembru tal-1993, l-imħarrek qabbad lill-attur biex jippjanalu proġett ta' żvilupp fil-fond bin-numru 337, Triq il-Kbira, Ħaż-Żebbuġ. Għal dan ix-xogħol, kien hemm ftehim li l-attur jitħallas dritt ta' mija u ħamsin lira Maltija (Lm 150). L-imħarrek qabel mal-proġett propost, wara li saret l-applikazzjoni mal-Awtorita' għall-ħruġ tal-permessi, ingħata l-permess għall-iżvilupp fit-13 ta' Lulju, 1994[13];

Illi għal raġuni jew oħra, wara li nbeda x-xogħol fuq is-sit numru 323, l-imħarrek talab bdil fix-xejra tal-bini li kellu jittella', u minbarra dan, kellhom isiru xogħlijiet oħrajn ta' tisħiħ tal-bini minħabba s-sejba ta' bir u minħabba l-kundizzjoni tal-ħitan tal-appoġġ taż-żewġ fondi li jmissu mas-sit. L-attur baqa' jissorvelja x-xogħol li kien għaddej u kif mibdul, u kif ukoll iżomm kuntatt mal-Awtorita' dwar dak li kien propost li jsir. F'Lulju tal-1996[14], l-Awtorita' ħarġet Avviż biex Tieqaf u ta' Twettiq dwar ix-xogħol fuq is-sit. B'ittra datata 9 ta' Settembru, 1996[15], l-attur bagħat jgħarraf lill-imħarrek li ma kienx se' jibqa' jaħdimlu aktar u talbu jħallas ammont hemm imfisser. L-attur jgħid li b'kollox tħallas ħames mija u ħamsin lira Maltin (Lm550)[16], għalkemm aktar tard[17] jidher li jistqarr li kien tħallas mitejn u disgħa u disgħin lira (Lm 299) oħra wara li kien bagħat kont ieħor f'Awissu tal-1996[18], ftit jiem qabel ma kien temm l-inkarigu. Ġimgħa wara, l-attur talab il-ħruġ ta' Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju kontra l-imħarrek. Il-kawża nfetħet fis-26 ta' Settembru, 1996;

Illi dak li l-Qorti dadlilha tagħmel f'din il-kawża, għall-finijiet taż-żewġ talbiet attriċi hu li tillikwida l-kumpens dovut lill-attur. Għal dan il-għan, ħatret perit arkitett biex jgħarbel il-konteġġi li l-attur ressaq lill-imħarrek biex iħallashom, u kopji ta' liema konteġġi jinsabu fl-atti tal-kawża;

---

[12] Dok "RLF19", f'paġ. 59 tal-proċess
[13] Dok "RLF28", f'paġġ. 84-5 tal-proċess
[14] Dok "RLF25", f'paġ. 81 tal-proċess
[15] Dok "RLF27", f'paġ. 83 tal-proċess
[16] Dokti "RLF30", "RLF36", "RLF39" u "RLF41", f'paġġ. 89, 107, 111 u 114 tal-proċess
[17] Par 02 tan-Nota ta' Sottomissjonijiet tiegħu, f'paġ. 269 tal-proċess
[18] Dok f'paġ. 91 tal-proċess

Illi l-perit, wara li sab it-tariffi applikabbli għall-każ u wżahom skond il-kriterji mfissrin fis-sentenza *in parte* mogħtija fis-26 ta' Mejju, 2005, wasal għall-fehma li l-attur jistħoqqlu kumpens (magħmul minn onorarju jew dritt u kif ukoll rifużjoni ta' spejjeż) fl-ammont ta' Lm 2421.89 fil-każ tal-fond numru tliet mija u tlieta u għoxrin (323), Triq il-Kbira, u fl-ammont ta' Lm 368.84 fil-każ tal-proġett tal-post numru tliet mija u sebgħa u tletin (337) fl-istess triq. Ma' dawn kellha tiżdied ir-rata xierqa ta' Taxxa fuq il-Valur Miżjud. Iżda l-attur deherlu li l-perit ġudizzjarju ma kienx ħadem sewwa l-konteġġi u ressaq xi mistoqsijiet tekniċi biex jitlob kjarifika;

Illi l-Qorti qieset it-tweġibiet mogħtija mill-perit tekniku, li, f'xi każijiet, għaraf li fil-fatt l-attur kellu raġun f'xi wħud mid-diffikultajiet tiegħu. Wara li qabblet il-konklużjonijiet milħuqa fir-Relazzjoni mat-tweġibiet li huwa ta fl-eskussjoni, joħroġ li dwar l-ewwel fond (jiġifieri n-numru 323) il-kumpens jitla' għal Lm 2601.89[19], filwaqt li rigward il-post l-ieħor (jiġifieri n-numru 337) il-kumpens jitla' għal Lm 368.84[20], li b'kollox itellgħu s-somma ta' Lm 2970.73[21]. Minn dan l-ammont għandha tiżdied it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud. Peress li minn dak inhar li ngħataw is-servizzi professjonali mill-attur sal-lum ir-rata m'għadhiex l-istess, il-Qorti jidhrilha li r-rata ta' VAT applikabbli għandha tkun ir-rata li kienet fis-seħħ meta ngħataw is-servizzi, u dan kif jipprovdi l-Paragrafu 2 tar-Raba' Skeda tal-Att XXIII tal-1998 (Kap 406), jiġifieri r-rata tal-ħmistax fil-mija (15%). Dan iġib li l-ammont sħiħ ta' kumpens dovut lill-attur jitla' għal sebat elef disa' mija u sebgħa u ħamsin euro u tlieta u disgħin (euro) ċenteżmi (€ 7,957.93). Minn dan l-ammont irid jitnaqqas dak li l-imħarrek ħallas akkont. Bħala somma mistqarra mill-attur hu rċieva ħlasijiet fl-ammont ta' Lm 550[22], u għalhekk jibqa' li huwa għandu jitħallas is-somma ta' sitt elef sitt mija u sitta u sebgħin euro u sebgħa u sebgħin (euro) ċenteżmi (€ 6,676.77) bħala likwidazzjoni finali;

---

[19] € 6,060.77
[20] € 859.17
[21] € 6,919.94
[22] € 1,281.16

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tilqa' l-ewwel talba attriċi u tillikwida l-ħlas dovut lill-attur għall-prestazzjonijiet professjonali tiegħu lill-imħarrek fis-somma ta' sitt elef sitt mija u sitta u sebgħin euro u sebgħa u sebgħin (euro) ċenteżmi (€ 6,676.77);

Tilqa' t-tieni talba attriċi u tikkundanna lill-imħarrek iħallas lill-attur l-imsemmija somma ta' € 6,676.77 flimkien mal-imgħax legali fuq l-imsemmija somma b'seħħ mil-lum sal-jum tal-ħlas effettiv;

U tordna wkoll li l-imħarrek iħallas l-**ispejjeż tal-kawża.**

Moqrija

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM--------------------------------